

ایده‌ی اولیه، ساخت و به‌کارگیری ابزار برای آموزش درس‌ها یا روان کردن فرایند بی‌هدف تحقق نمی‌یابد، بلکه تیزبینی و انگیزه و مطالعه زمینه‌ساز آن بوده است. از طرف دیگر با چهار دیوار بلند، تخته، نیمکت و میز محدود کرد، بلکه با کمی دقت می‌توان همه‌ی امر به خدمت گرفت.

این بار نیز می‌خواهیم در بخش تجربه‌های سبز، با آموزگاری آشنا شویم که در کار نوآوری ایجاد کرده و خود را به فضا و امکانات از پیش تعریف شده توسط دیگران محدود، خانم صمیمه قربانعلی زاده پژوهی، آموزگار پایه‌ی اول، با ۱۰ سال سابقه‌ی آموزشی، طر درآورده و اکنون در سال جاری در منطقه‌ی ۹ تهران مشغول به کار است. او موفق به تغییر حکم کارگاه سیار آموزشی را برای او و شاگردانش پیدا کرده است.

وقتی اولین بار او و دانش‌آموزانش را دیدیم که دور میز کار با اشتیاق مشغول تمرین مدرسه‌های یادگیرنده افتادیم که همان کار گروهی و نتایج ارزنده‌ی آن است. درباره‌ی ذ گفت‌وگویی کوتاه با او انجام داده‌ایم که نظراتان را به مطالعه‌ی آن جلب می‌کنیم.

گفتگو؛ منیره حبیبپور
عکس؛ عاطف همایی

گفت‌وگو با
صمیمه قربانعلی زاده پژوهی

آموزگاری که بر کار بست
میزش
نوآوری
ایجاد
کرد

آموزش، به طور خلق الساعه یا یگر، نمی توان مدرسه را به جایی نانات موجود در مکان آموزشی را

برد نوعی وسیله ای کمک آموزشی د نکرده است.

رح خود را در منطقه ای ۱۶ به اجرا در کاربردهای وسیله ای شده که

بودند، به یاد یکی از ویژگی های فعالیت های آموزشی این آموزگار

• نام این وسیله چیست؟

– نام آن را «میز شنی» گذاشتم. چون ماده ای اولیه ای کار با این میز، شن های بسیار خرد هستند.

• طرز کار با آن چگونه است؟

– طرز کار با این وسیله بسیار راحت است. میز شنی را در کارگاه مدرسه یا کلاس قرار می دهیم. مقداری شن ریز به حدی که سطح شیشه ای را بپوشاند، به آن می افزاییم و برای نما یا روشنایی بیشتر، لامپ هایش را روشن می کنیم. بچه ها می توانند همراه یا بدون همراهی معلم، کنار آن بایستند و مشغول تمرین شوند و با انگشت روی آن چیزی نوشته یا رسم کنند.

• به نظر نمی آید این میز به راحتی ساخته شده باشد؟

– بله. به چند کارگاه نجاری مراجعه کردم تا بالاخره یکی از آن ها قبول کرد این کار تک را با هزینه ای نسبتاً کم بسازد. ساختمان وسیله، یک میز چهار پایه با سطح شیشه ای و دو منبع روشنایی است. این میز کاملاً بی خطر و قابل استفاده است.

• ظاهراً بچه ها خیلی زود به کار با شن ها خو می گیرند؟

– همین طور است. کار با شن به آن ها آرامش می دهد. آن ها می توانند به دل خواه خود، شکل های زیادی را روی آن ایجاد کنند حتی روان شناسان هم برای تخلیه ی روحی و روانی بیماران خود، آن ها را به رفتن کنار دریا و بازی با شن ها تشویق می کنند.

• طرح شما چه کاربردها و نتایج دارد؟

– دانش آموزان پس از انجام هر طراحی یا نوشتن، با روشن کردن لامپ های زیر سطح شنی، نتایج کار خود را به رنگ های گوناگون ملاحظه می کنند. هم چنین، با این کار دانش آموزانی که از نوشتن با مداد ابا دارند نیز تمایلشان برای نوشتن و نیز آموختن بیشتر می شود.

از طرف دیگر، این میز در نوشتن دیکته ی شب و تکلیف، برای دانش آموزان جذابیت ایجاد می کند و در خوش خطی آن ها مؤثر است. به علاوه، از طرفی فعالیت های تکمیلی و یاددهی بیشتر و در واقع عیب یابی آموزشی به سادگی قابل انجام است. با توجه به علاقه ی دانش آموزان به استفاده از میز شنی، می توان به منظور تشویق، به آن ها اجازه داد تا دقایقی از آن به دل خواه خود استفاده کنند. در پایه ی اول و برای بسیاری از درس ها می توان از این میز استفاده کرد و به این ترتیب، قوای حسی و حرکتی بچه ها هم تقویت می شود.

• نظر مسئولان اداره، والدین و بچه ها در مورد طرح شما چیست؟

– برخلاف والدین و بچه ها که علاقه ی زیادی به این کار نشان دادند و مرا با توجهات خود تشویق کردند، اداره تنها با یک نامه که هیچ امتیازی هم در بر نداشت، عکس العمل نشان داد.

در پایان این را هم اضافه کنم که دریافته ام، دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم در کار با این میز، تمایل خود به فعالیت های گروهی را بیشتر نشان می دهند.

میز شنی طبیعت

خانم قربانعلی زاده می گفت: «کنار دریا که بودیم، دیدم دخترم علاقه مندانه، با شن ها بازی می کند و پس از نوشتن کلمه یا رسم شکل هایی، آن ها را با دست صاف و دوباره کار را تکرار می کند. این بود که جرقه ی ساخت میزی با این ویژگی ها در ذهنم زده شد.

روزی یکی از بچه ها را دیدم که دست هایش را روی شن ها گذاشته و چشم هایش را بسته است. بعداً از او پرسیدم: «چه می کردی؟» او گفت: «مهربان! میز شما مرا به کنار دریا برد.» به این صورت دیدم با این کار، عواطف و تخیل بچه ها هم برانگیخته می شود.»

مهربان!

علاوه بر میز شنی، صمیمه قربانعلی زاده پژوهی، نوآوری دیگری به خرج داده که از زبان خودش ذکر آن می رود: «به دانش آموزانم گفتم اگر موافقت به جای کلمه ی «خانم» مرا با صفت «مهربان» مورد خطاب قرار دهند. الان هر کدام از بچه ها که مرا می بینند، به قول خودشان، به یاد مهر و مهربانی می افتند...»

انجام پژوهش

حتی در مورد میز شنی

صمیمه قربانعلی زاده پژوهی، درباره ی میز شنی یک فرم نظرسنجی هم تهیه کرده و در این ارتباط از مدیر دبستان، معاون، آموزگاران و دانش آموزان، سؤال هایی پرسیده است که پاسخ ها در نوع خود قابل توجه اند:

مدیر دبستان: این وسیله در تدریس درس های فارسی، ریاضی و هنر می تواند بی هیچ خطری، تقویت کننده ی قوای حسی و حرکتی دانش آموزان باشد. ما مایلیم همیشه نمونه ای از آن را در اختیار داشته باشیم.

معاون دبستان: بازی با شن برای آموزش، با نوعی آرامش همراه است، زیرا انسان از خاک است و به خاک باز می گردد. آموزگار: مشابه این وسیله را در دانشگاه محل تحصیل خود دیده ام.

دانش آموز پیش دبستانی: پس از کار روی میز شنی، احساس خوبی به من دست داد.

دانش آموز پایه ی سوم ابتدایی: می توانم بعضی احساس هایم را که نمی توانم به کسی بگویم، این جا بنویسم.